

A BÉKE BRIGÁD

A Csepel Vas- és Fémművek sok száz szocialista brigádja közül egy a Béke brigád. A Csögyár Tolópad II. üzembrésében dolgoznak. Szocialista üzem ez négy brigáddal. A Béke a legnehezebb helyen van: a tolópadon. A kemencében nem aludhat ki a tűz, bent 1200, kint 50—60 fok meleg.

A Béke brigád 1959-ben alakult meg. Vezetőjük, K. Béla éppen abban az évben lett szakmunkás. A tizenhét ember átlagos életkora 35—45 év. Fiatalabb csak egy van közöttük.

— Az első évben elnyertük a szocialista brigád címet — mondja K. Béla. — 1969-ben az ezüst fokozatot kaptuk meg, most az *aranyért* küzdünk. Vállalásaink közt ott van a szocialista módon művelődés is. Beletartozik, hogy félévenként szakmai továbbképzésen veszünk részt. Itt mérnökök, művezetők ismertetnek új fogásokat, frissen beállított berendezések kezelését. Ilyen volt például, amikor a kórkemencénél átálltunk az olajról a gáztüzelésre. — Ez a brigád közös szakmai vállalása. Van egyéni is. Sz. Károly és K. László forrasztárok hegesztő tanfolyamra járnak. Ha a hegesztő esetleg beteg, ők állhatnak a helyére. Magam is ezt a tanfolyamot végzem. Két hengerész szaktársunk a géplakatos szakmát tanulja. Sokan járnak tőlünk a munkásakadémiára. Idén földrajzi előadások vannak, eddig hetet hallgattunk meg: Moszkva, Leningrád, London, Amszterdam, Velence, Párizs, München. Akik nem végezték el az általános iskolát — ketten vannak a brigádban —, azokat kötelezzük, hogy járják ki. De főleg az olvasásra jut időnk, ahhoz nem kell elmenni hazulról.

Ezt mondta a brigádvezető.

Megmutatta a brigádnaplót is. Abból az derült ki, hogy a *munkásakadémiát* átlagosan *hatan* látogatják. A *könyvtárnak* 17-ből 9 ember a tagja. Terveztek közös színházlátogatást, filmnézést is: színházba egyénileg mennek, ritkán, csak operettet néznek; hogy moziba ki hányszor megy, és mit néz meg, kideríthetetlen.

Mit ér mindez? A félévenkénti „szakmai továbbképzés” inkább termelési értekezlet, munkavédelmi eligazítás stb. lehet, mindenkinek *kötelező*, ezt nem tekintetjük vállalásnak.

Annál dicséretesebb viszont a *második szakma* tanulása. A csőhúzás komplex tevékenység, részben erős fizikumot kíván, másrészt gépekkel dolgoznak, ami nagyobb hozzáértést igényel. Olyan műveleteket végeznek, amihez nem elég egyetlen szakma ismerete. A második mesterség elsajátítása objektív termelési igény, amit ők öten már felismertek. Reméljük, idővel a brigád többi tagja is követi ezt a — nyugodtan így nevezhetjük — szocialista példát. Ez a vállalás hasznos egyénileg, hasznos a brigádnak, hasznos az egész üzemnek.

Ami az általános műveltség gyarapítását illeti: derék dolog, hogy elvégeztetik társaikkal az általános iskolát. De mi lesz a többi tizenötöt? A nyolcadik osztály az iskolai végzettség *felső határa*?! Arra egyelőre még senki sem gondol, hogy esetleg technikumba járjon. Lehet, hogy ez az igény is megéri egyszer, talán éppen a brigádvezetőben. A munkásakadémia: *hatan* látogatják, közel sem olyan sokan hát. Érdekes, de különösebb erőfeszítésre nem készítő művelődési forma.

Végül az olvasás, „főleg arra jut idő”. Mit olvasnak? A Tolópad II.-nek 1600 kötetes műhelykönyvtára van. A könyvtáros a brigád bérelszámolója, *Tárnok Zsigmond*-né. Tizenkét éve csinálja, a 6×2 méteres helyiségbe egyszerre két olvasó fér be. Válogatni, leülni, belelapozni — csupán álom. Tárnokné elmondja, hogy az olvasók főleg *Fejes Endrét*, *Jókait*, *Móriczot* és útleírásokat olvasnak. Gyors tájékozódásom viszont (a beiratkozott kilenc brigádtag egyhónapi olvasmányai) írók és művek ilyen rangsorát mutatta:

1. Berkesi: Sellő a pecsétgyűrűn
2. Rejtő: Menni vagy meghalni
3. Jókai: A köszívű ember fiai
Az aranyember
4. Agathe Cristie: Tíz kicsi néger
5. Chandler Raymond: Hosszú álom
6. Edward Valenta: Árny az ablakban
7. Germanus Gyula: Kelet fényei felé
8. Szuhai István: Piga, Piga

Pozitívum, hogy kilencen — ha akármit is — olvasnak. De ez csak az első lépcső. Erre a listára nehéz lenne a „szocialista brigád szocialista érdeklődése” jelzőt ráragasztani. Pedig tőlük illet várnánk. A lista végén két ismeretterjesztő könyv: útleírások. Valószínűleg azért olvassák, amiért Berkesit: kalandért, izgalomért — de mást is kapnak. Germanus Gyula az arab élet tudósa, könyvei olvasmányosak, de mély ismereteket adnak, szemléletet formálnak. Az *útkönyvek iránti érdeklődéshez kapcsolódhatna a könyvtáros ajánló-nevelő munkája*. És gondolni kell a ma még nem olvasókra is!...

A film, a mozi? Ott is a kaland, az izgalom kell. Két film címére emlékeznek: *A halál ötven órája*, *Az alvilág professzora*. Nem az a baj, hogy elmaradnak a közös mozi- és színházlátogatások, hanem az, hogy egyénileg se mennek, vagy ha igen, *csak ezt* igénylik.

A vállalásokat *nem a tagok szükségleteihez* mérik, hanem *gépies, sablonos, évről évre ismétlődő* pontok ezek, amikből a *tartalom*, a *konkrétság*, a *világnézeti irányultság* hiányzik. „Közös mozilátogatások”: *hányan, mikor, mit, miért néznek meg?*... „Legyen mindenki a *könyvtár tagja*”: először is nem tagja-mindenki, másodsor: *mit, miért és mennyit* olvasson, kivel beszélgessen, vitakozzon róla?!

A gyárnak van központi szakszervezeti könyvtára, a Csögyár szakszervezeti bizottságában jó néhány kulturális (oktatási, ismeretterjesztési stb.) felelős, nem mesz-sze a Csepeli Munkásotthon: miben jelentkezik hatásuk a Béke brigádnál? A formalitást, a sablont, a gépiességet *tőlük* kell számonkérni, nem pedig a munkásoktól.

Nem a brigádot marasztalom el. Az hiányzik, hogy melléjük álljanak népművelők, akárha egyetlen, de hozzáértő, a brigádhoz közelálló, ismert, becsült ember. Aki tanácsokat ad, mit kellene vállalni, sőt esetleg segít végigcsinálni is. A segítő népművelő kéz hiányzik.

Stefka István